

Către: doamna Cristina IXARI,
Secretar de Stat al Ministerului Finanțelor

Copie: Comisia Națională a Pieței Financiare

Nr. 146-24/SD din 25 noiembrie 2024

Ref.: *Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare) (număr unic 978/MF/CNPF/2024)*

Stimată dna Secretar de Stat,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte considerațiuni și apreciază deschiderea Ministerului pentru un dialog constructiv și continuu, care oferă posibilitate de a participa la procesul de consultare a proiectului proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare) (număr unic 978/MF/CNPF/2024). Urmare a consultării proiectului cu mediul de afaceri, intervenim cu următoarele propuneri și obiecții.

(Art. I al Proiectului):

Modificările propuse la *Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare*, în parte, sunt justificate prin necesitatea prezenței unei „certitudini juridice”. Nota de fundamentare la proiectul de lege abundă în argumente de natura „certitudinii juridice”. Or, în conformitate cu art. 46 din *Legea nr. 100/2017* cu privire la actele normative dispozițiile de conținut sunt reglementările în fond ale raporturilor sociale care formează obiectul actului normativ. Prin urmare, este absolut nejustificată completarea la art. 4 alin. (2¹) lit. b) sau expunerea într-o nouă redacție a alin. (2²) din același articol.

Însăși, autorul fixează că, în conformitate cu art. 4 din *Legea nr. 92/2022* privind activitatea de asigurare sau de reasigurare asistentul în brokeraj reprezintă persoană fizică sau juridică împuternicită/mandatată de un broker de asigurare și/sau de reasigurare. Corespunzător, se intervine cu modificări care nu au nici o relevanță, iar asistenții în brokeraj, *ad litteram* se cuprind în categoria participanților profesioniști pe piața asigurărilor.

Privind modificarea propusă la art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a doua, menționăm că, de facto, prin nici o statistică adițională autoritatea nu a venit cu argumente plauzibile de a percepe în bugetul său o atare taxă – plățile societăților de asigurare, în mărime de până la 0,3 la sută din primele brute anuale subscrise, *stabilindu-se diferențiat în funcție de categoria de asigurare*.

Cu trimitere la Raportul de activitate al Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2023 se constată că, pentru întreaga perioadă de referință au fost înregistrate, analizate și soluționate 146 de reclamații, dintre care 3 redirecționate către alte autorități publice competente. Deci, finalmente 143 petiții pe componenta asigurări. Raportul nu conține detalii

aferente articolului de venituri pe componenta protecției consumatorilor de servicii de asigurare, doar o sumă generală de 5 305,8 mii lei, aceasta reprezentând plata pentru jumătate de an pe întregul segment de asigurări și creditare nebancaară. În cadrul acțiunilor de examinare și soluționare a reclamațiilor depuse de către consumatori, CNPF a aprobat doar 1 decizie, prin care a constatat încălcarea de către un asigurător a cerințelor privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule în partea ce ține de înlăturarea erorilor admise la completarea formularului „Constatare amiabilă de accident” (*a se vedea Raportul anual 2023 CNPF*).

Corespunzător, cuantumul taxei, având în vedere disciplina bugetară a asigurătorilor și onorarea incontestabilă a obligațiilor în raport cu bugetul CNPF (cifra primelor brute subscrise trim. III anul 2023 nu este disponibilă pe pagina web a BNM), să admitem de 50 la sută din 5 305,8 mii lei - 2 652,9 mii lei, este una absolut neproportională.

Hotărârea CNPF nr. 50/1 din 29.10.2024 privind cuantumul taxelor și plăților stabilite și percepute de către Comisia Națională a Pieței Financiare în anul 2025 relevă că plata asigurătorilor nu a fost revizuită, fiind stabilită la cota maximă stabilită prin art. 6 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare de 0,3% din primele brute anuale subscrise.

În cadrul consultărilor publice organizate de Comisia economie, buget și finanțe asupra proiectului de lege care vizează facilitarea accesului antreprenorilor locali la piețe de capital externe din 14 noiembrie 2024 se desprinde intenția legislativului de a revizui prin micșorare cu 50 la sută sau abroga plata asigurărilor de viață.

Trebuie să reținem că CNPF actualmente dispune doar de prerogative aferente protecției consumatorilor, supravegherea propriu-zisă revine Băncii Naționale a Moldovei, efort netaxat adițional. Plata efectuată de către asigurători către CNPF se cuprinde în tariful primelor de asigurare, corespunzător este un cost, care se achită de consumatori.

Articolul 4 alin. (2¹) și alin. (2²) (*în redacția actuală și în redacția înaintată*) din Legea nr. 192/1998 stabilește că, CNPF își exercită atribuțiile pe segmentul asigurărilor în domeniul drepturilor consumatorilor, în sensul Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, consumator se prezumă doar persoanele fizice, iar în partea ce ține de asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto – atât persoane fizice, cât și persoane juridice.

În partea ce ține de plățile pe care le achită participanții profesioniști la piața asigurărilor nu s-a făcut o delimitare, așa precum s-a reglementat pe segmentul bancar/creditare nebancaară, raportându-se doar consumatorilor persoane fizice.

Având în vedere cele prenotate se interferează necesitatea revizuirii cuantumului plăților achitate de asigurători, nu doar diferențiat în funcție de categoria de asigurare, dar și cuantumului maxim, care ar trebui coroborat și *uniformizat* (unul din principiile activității de legiferare este echilibrul între reglementările concurente – art. 3 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative) cu cel aplicat sectorului bancar/creditare nebancaară - *0,05 la sută, precum și aplicat față de primele brute anuale subscrise de persoane fizice, cu excepția primelor*

subscrise în cadrul asigurării obligatorii de răspundere civilă auto – atât de persoane fizice, cât și de persoane juridice.

La completarea propusă la **art. 6 alin. (2²)** privind situația de neaprobare a bugetului CNPF pentru anul următor, autorul proiectului trebuie să vină cu concretizări privind motivele cu specificarea exhaustivă a temeiurilor neaprobării. În atare situație se lasă spațiu de interpretare pentru întemeierea neaprobării bugetului pentru anul următor, respectiv aplicarea cuantumului taxelor și plăților în continuare potrivit ultimului buget.

În partea ce ține de completările la **art. 20**, argumentele aduse de autor sunt absolut irelevante și lipsite de substrat juridic pentru a deroga de la art. 69 din Codul administrativ la depunerea unei sesizări sau propuneri. Dreptul discreționar al CNPF aferent *oportunității* inițierii unei proceduri administrative în cazul depunerii unei sesizări sau propuneri creează situații de abuz din partea autorității. Conform art. 9 din Codul administrativ prin *petiție* se înțelege orice cerere, sesizare sau propunere adresată unei autorități publice de către o persoană fizică sau juridică. Prin cerere se solicită emiterea unui act administrativ individual sau efectuarea unei operațiuni administrative, iar prin sesizare se informează autoritatea publică cu privire la o problemă de interes personal sau public, prin propunere se urmărește realizarea de către autoritatea publică a unor acțiuni de interes public.

În contextul celor enunțate de Codul administrativ, procedura administrativă trebuie respectată pentru toate trei situații: fie cerere, fie sesizare, fie propunere, iar doleanța derogatorie doar creează precedente periculoase pentru alte autorități de supraveghere. Este deranjant faptul că în nota informativă autorul relevă că în cazul sesizărilor/propunerilor, CNPF este în imposibilitatea întreprinderii unor acțiuni imediat, acest fapt condiționând inițierea formală a unei proceduri administrative. Așa precum a fost menționat anterior sesizările/propunerile indică asupra problemelor/acțiunilor de interes personal/public, prin urmare nici de cum nu pot fi precăutate formal.

Cu referire la propunerile de modificare a **art. 23 alin. (12)**, și anume de a exclude de sub incidența termenului de 3 luni de judecare a cererilor de contestare a ordonanțelor CNPF, nu se susține, deoarece prin ordonanțele CNPF se pot impune restricții care pot impacta semnificativ activitatea entităților supravegheate, iar un termen extins poate prejudicia entitatea.

I. Proiectul prevede că dispozițiile Legii nr. 105/2003 și Legii nr. 202/2013 se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejursor. În acest sens, se extind drepturile consumatorilor debitori și în raport cu fidejursorii consumatori, inclusiv de a înainta reclamații față de creditori, precum și a depune petiții către CNPF în raport cu acțiunile/inacțiunile creditorilor, inclusiv de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale.

(Art. II și Art. VIII al Proiectului):

Considerăm că această propunere este contraproductivă.

Conform prevederilor art. 3 din Legea nr. 202/2013 (privind contractele de credit pentru consumatori), noțiune de consumator se definește în felul următor:

*”consumator – persoană fizică care intenționează să comande ori să procure **sau care comandă, procură ori folosește produse și servicii** pentru necesități nelegate de activitatea de antreprenor sau cea profesională;”*

Aceeași definiție se conține și în art. 1 din Legea nr. 105/2003.

Conform definiției stipulate la art. 3 din Legea 202/2013, *contractul de credit pentru consumatori se definește ca ”**contract prin care un creditor acordă sau se angajează să acorde unui consumator un credit** sub forma de amânare la plată, împrumut sau alte facilități similare, cu excepția contractului pentru prestarea de servicii în mod continuu sau pentru furnizarea de bunuri de același fel, atunci când consumatorul plătește pentru acestea în rate, pe toată durata furnizării lor;”*

După cum rezultă din toate normele citate mai sus, pentru a avea calitate de **consumator, persoană trebuie personal să comande, să procure ori să folosească produse și servicii, adică urmează personal să beneficieze de suma creditului.**

Fidejuserul, însă nu îndeplinește această definiție deoarece rolul său nu implică accesarea sau utilizarea directă a serviciilor sau produselor furnizate de creditor. Prin natura sa, fidejuseria reprezintă o garanție colaterală, iar fidejuserul nu beneficiază în mod direct de creditul contractat.

Prin urmare, extinderea dispozițiilor destinate consumatorilor către fidejuseri ar putea crea o **confuzie conceptuală**, deoarece cele două roluri sunt fundamental diferite. Consumatorul beneficiază de serviciul financiar (creditul), în timp ce fidejuserul doar garantează obligațiile consumatorului, fără a avea vreo legătură directă cu obiectul creditului sau utilizarea acestuia.

Imposibilitatea practică pentru fidejuser de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale:

Conform **art. 1072 Cod Civil**, clauzele abuzive sunt doar acele care nu au fost negociate în mod individual cu consumatorul. Fidejuserul, însă, **nu participă la negocierea contractului de credit**, ci doar acceptă să garanteze obligațiile consumatorului pe baza termenilor deja conveniți între acesta și creditor.

În acest context, fidejuserul **nu are cunoștință directă despre procesul de negociere**, ceea ce face imposibil ca acesta să demonstreze existența unor clauze abuzive. Această situație ar putea duce la litigii inutile, în care fidejuserii ar invoca abuzul fără a avea o bază factuală clară, ceea ce ar complica relația juridică și procesul de soluționare a litigiilor.

Garanțiile existente pentru fidejuserii consumatori sunt deja suficiente

În conformitate cu **art. 1662-1666 din Codul Civil**, creditorii sunt deja obligați să furnizeze fidejuserilor consumatori toate informațiile necesare privind riscurile asociate asumării fidejuserii. Acest proces este reglementat suplimentar prin **Hotărârea Guvernului nr. 251/2019**, care impune consultarea prealabilă și independentă a fidejuserilor de către un expert. Considerăm că aceste măsuri sunt suficiente pentru a proteja drepturile fidejuserilor, fără a fi necesară o extindere a legislației privind protecția consumatorilor.

Prin introducerea unor reglementări suplimentare, precum dreptul fidejutorului de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale, s-ar suprapune reglementările existente, creând **complexitate inutilă** și sporind riscul de litigii.

Aplicarea dispozițiilor destinate consumatorilor asupra fidejutorilor ar putea crea un **dezechilibru contractual** între părțile implicate, aducând o incertitudine suplimentară asupra relației juridice dintre debitori, fidejutori și creditorii.

Întrucât fidejutorul ar beneficia de drepturi similare consumatorului, creditorii ar putea fi descurajați să accepte astfel de garanții, ceea ce ar duce la **restrângerea accesului la finanțare** pentru consumatorii care au nevoie de sprijin prin fidejusiune.

Având în vedere cele de mai sus, considerăm că extinderea drepturilor consumatorilor asupra fidejutorilor nu este necesară, fiind, de fapt, contraproductivă. Argumentele principale pentru excluderea acestei modificări sunt:

- **Rolurile distincte ale consumatorului și fidejutorului**, care nu permit aplicarea aceluiași reglementări în mod corespunzător.
- **Existenta unui cadru legal deja suficient**, care asigură protecția fidejutorilor consumatori în ceea ce privește riscurile fidejusiunii.
- **Riscul de litigii și incertitudine juridică**, care ar rezulta din introducerea unor reglementări redundante și neclare.

Pentru a proteja în mod echilibrat toate părțile implicate în contractele de credit, propunem excluderea modificării propuse și menținerea cadrului legislativ actual, care este suficient pentru a răspunde nevoilor fidejutorilor.

Completarea cu **art. 31¹ la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorului**, implică etape adiționale pentru soluționarea petițiilor consumatorilor de servicii financiare, birocratizându-se și îngreunându-se întregul proces, iar în unele situații termenul de 15 zile nu este suficient pentru soluționarea reclamațiilor de către entități. Este de înțeles că CNPF are intenția de a diminua din presiunea, care efectiv nu este atât de mare, ce derivă din mandatul de protecție a consumatorilor.

Cu referire la modificarea înaintată la Codul de executare de a pune în aceeași ordine și cu același statut de documente executorii deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare, categoric este inacceptabil. Nici de cum nu poate fi aplicat regimul documentului executoriu față de deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare similar titlurilor executorii eliberate de instanța de judecată, deciziilor Curții Constituționale cu privire la aplicare de amenzi sau ale Serviciului Vamal/Serviciului Fiscal de Stat privind dispunerea încasării sumelor, etc.

Prin modificarea respectivă se denaturează esența documentului executoriu, iar în cazul deciziilor CNPF urmează a se respecta întocmai procedurile contenciosului administrativ stabilite de Codul administrativ. Nu poate fi acceptată autoritatea CNPF ca „stat în stat”.

În același context se obiectează și propunerea înaintată la Codul contravențional, cu referire la termenii speciali de prescripție pentru contravențiile prevăzute în aria de competențe a CNPF – 3 ani. În conformitate cu Codul contravențional nici o contravenție nu are un termen de prescripție a răspunderii contravenționale atât de extins, termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale fiind de 18 luni, iar special de prescripție pentru unele contravenții – 24 luni.

(Art. V – Modificările expuse la art. 305 al Codului contravențional)

Dacă admitem faptul că este necesară modificarea și completarea **art. 305 din Codul Contravențional**, în opinia noastră această modificare trebuie să conțină ca sancțiune, în primul rând, avertismentul, pentru că acesta contribuie la prevenirea încălcărilor.

O altă perspectivă din care trebuie analizate și argumentate modificările prevederilor art. 305 este faptul dacă toate situațiile prevăzute de articolul 305 întrunesc principiul de pericol social și, sunt întâlnite, în situația digitalizării asigurării de răspundere civilă. Adicional proiectul nu expune cum se elimină suprapunerea de competențe între autoritate și instanțele de judecată în cazul verificării refuzului asigurătorului de a achita despăgubirea de asigurare din punct de vedere al condițiilor de verificare de către autoritatea de supraveghere a tergiwersării "motivate" a achitării despăgubirii sau indemnizației de asigurare.

Pe de altă parte, în cadrul unei reglementări asumate, ne așteptăm ca autoritățile să prevadă ca sancțiunea sub forma de amendă să poată fi aplicată cu condiția că nerespectarea obligației asigurătorului a cauzat prejudicii sau încălcarea afectează drepturile și interesele consumatorilor.

Constatam cu îngrijorare că Nota informativă asupra proiectului în partea ce ține de modificarea Codului Contravențional și, în mod special, articolul 305 este tendențioasă și nu descrie faptul că autorii proiectului au propus declararea mai multor situații ca contravenții decât cele expuse în prezent și nici nu specifică faptul aproape triplării cuantumului amenzilor. Astfel, autorii au considerat că omiterea mențiunii despre majorare atrage și eliberarea de obligația de a prezenta o argumentare fundamentată pe date referitoare la condițiile care au atras inițierea triplării amenzilor.

În altă ordine de idei, situațiile expuse în textul articolului 305 sunt reglementate ca încălcări ale legii cu privire la asigurări și sunt prevăzute ca situații care atrag aplicarea amenzilor și în Regulamentul Comisiei Naționale a Pieței Financiare 60/5 cu privire la aprobarea Regulamentului privind gradualizarea sancțiunilor aplicate asigurătorului (reasiguratorului) sau brokerului de asigurare și/sau reasigurare și, până la abrogarea expresă a acestuia de către Banca Națională a Moldovei, continuă să producă efecte juridice, iar nota informativă nu oferă o explicație referitoare la aplicarea concomitentă a acestora.

Aceste sancțiuni pot deveni un instrument de presiune administrativă, mai ales dacă sunt aplicate într-un mod disproporționat și nu sunt condiționate de faptul că sancțiunea este aplicată dacă nerespectarea obligației asigurătorului a cauzat prejudicii sau încălcarea afectează drepturile și interesele consumatorilor.

II. Propunerea legislativă introduce o serie de modificări la articolul 15 din Legea nr. 202/2013, reglementând drepturile consumatorului în cazul modificării clauzelor contractuale.

(Pct. 9 al Art. VIII – la Legea nr. 202/2013, se propune completarea art. 15, cu alineatele (6¹)-(6²))

Alin. (3), art. 15 stipulează că neșemnarea de către consumator a actului adițional privind modificările impuse prin legislație este considerată **acceptare tacită**, cu condiția ca aceste modificări să nu includă alte prevederi decât cele impuse de legislație.

Alineatul (6²), însă, introduce o prevedere contrară, specificând că **nerecepționarea unui răspuns din partea consumatorului nu este considerată acceptare tacită**, iar contractul rămâne neschimbat. Această contradicție între articole creează **confuzie juridică** cu privire la modul în care ar trebui interpretată și aplicată acceptarea tacită în cadrul modificărilor contractuale. Pe de o parte, legea recunoaște acceptarea tacită, iar pe de altă parte, o interzice explicit. Această ambiguitate este contrară principiului clarității legislației și poate duce la conflicte și litigii inutile între părți.

În altă ordine de idei, conform alin. (6²) în redacție propusă, dacă consumatorul nu acceptă clauzele contractuale propuse, **creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent**. Totuși, această prevedere ignoră **drepturile creditorului** de a-și adapta relațiile contractuale în funcție de condițiile economice și de a-și proteja interesele financiare.

În practică, consumatorii au rareori un interes în a accepta modificările contractuale care implică **creșterea costurilor** (cum ar fi dobânzi mai mari, taxe suplimentare etc.), chiar dacă aceste modificări sunt necesare pentru a reflecta schimbările din piață (de exemplu, creșterea ratei dobânzilor de referință). Prin urmare, prevederea reduce capacitatea creditorului de a asigura sustenabilitatea relațiilor contractuale și îl obligă să suporte singur riscurile economice.

Propunerile introduc o **incertitudine operațională și juridică** pentru creditor, deoarece acestea îi limitează capacitatea de a adapta clauzele contractuale în mod unilateral, chiar și în situațiile în care modificările sunt justificate de motive obiective. Spre exemplu:

- **Modificările legislative** sau schimbările economice care afectează costurile creditului nu ar putea fi aplicate fără acordul explicit al consumatorului.
- Consumatorii ar putea **ignora deliberat notificările privind modificările contractuale**, forțând creditorul să mențină condițiile inițiale, chiar dacă acestea nu mai sunt sustenabile economic.

Recomandare: Revizuirea propunerii legislative

Pentru a proteja echilibrul contractual și a evita impactul negativ asupra pieței financiare, propunem următoarele modificări și clarificări:

1. Armonizarea prevederilor privind acceptarea tacită:

o Este esențial ca alin. (3) și alin. (6–62) să fie clarificate și armonizate. Dacă acceptarea tacită este considerată aplicabilă în cazul nesemnării actului adițional de către consumator, această prevedere trebuie menținută și corelată cu celelalte alineate. În caz contrar, dacă se decide eliminarea acceptării tacite, acest principiu trebuie exclus complet pentru a evita contradicțiile.

2. **Respectarea drepturilor creditorului:**

o Creditorul trebuie să aibă dreptul de a adapta contractul la condițiile economice, inclusiv dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent în cazul refuzului de a accepta modificările contractuale justificate. Acest drept este necesar pentru a menține echilibrul contractual și a proteja interesele creditorilor.

3. **Prevenirea abuzurilor din partea consumatorului:**

o Consumatorii nu ar trebui să poată refuza modificările contractuale fără un motiv întemeiat sau fără a oferi o justificare clară. Introducerea unei **obligații pentru consumator de a motiva refuzul** ar putea reduce riscul de abuz și ar facilita dialogul dintre părți.

III. Proiectul propune reglementarea circumstanțelor în care creditorul este obligat să implementeze măsuri de restructurare a creditului. Astfel, la solicitarea debitorului, în cazul în care se atestă încetarea căsătoriei consumatorului, decesul soțului/soției consumatorului, consumatorul sau soțul/soția acestuia devine șomer sau își pierde cel puțin o treime din venitul declarat la momentul încheierii contractului de credit de consum, creditorul poate dispune refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit sau modificarea termenelor și a condițiilor existente ale unui contract de credit. În aceste circumstanțe, creditorul nu are dreptul să majoreze rata dobânzii sau să introducă orice plăți sau taxe suplimentare.

(Pct. 9 al Art. VIII – In Legea nr. 202/2013, se propune completarea art. 15, cu alineatele (12) – (15))

Relațiile contractuale dintre părți sunt reglementate pe baza principiului egalității și libertății contractuale, conform legislației civile. Prin această propunere legislativă, **creditorului i se impune unilateral o obligație de restructurare a creditului**, chiar și în situațiile în care restructurarea ar putea fi contrară intereselor sale economice și raționamentelor de rentabilitate.

O astfel de obligație introduce un **dezechilibru contractual**, limitând dreptul creditorului de a gestiona riscurile asociate creditării, în special în condițiile în care consumatorul poate solicita măsuri care afectează semnificativ poziția financiară a creditorului, fără a oferi o compensație corespunzătoare.

Ambiguitatea alegerii măsurilor de restructurare - Propunerea legislativă nu precizează clar dacă **creditorul are libertatea de a alege** una dintre măsurile de restructurare enumerate la alin. (14) sau dacă este obligat să implementeze exact măsura solicitată de consumator. Această ambiguitate poate crea confuzii în aplicarea legii și poate duce la litigii între părți. Este esențial ca legislația să fie clară în ceea ce privește libertatea creditorului de a decide care

măsură de restructurare este fezabilă din punct de vedere financiar și care se potrivește cel mai bine situației specifice.

Posibilitatea abuzului din partea consumatorului - Propunerea permite aplicarea măsurilor de restructurare în situații care pot fi **intenționat provocate sau simulate de consumator**, cum ar fi:

- **Simularea desfacerii căsătoriei**, cu scopul de a beneficia de restructurare.
- **Veniturile diminuate artificial**, prin înțelegeri prealabile cu angajatorul sau alți generatori de venit, pentru a induce pierderea aparentă a unei treimi din veniturile declarate.

Aceste scenarii pot duce la **abuzuri semnificative** din partea consumatorilor, punând creditorii într-o poziție vulnerabilă și crescând riscul ca obligațiile să nu fie îndeplinite.

Pe de altă parte, prin interdicția impusă creditorului de a **majora rata dobânzii** sau de a introduce taxe/plăți suplimentare în cazul aplicării măsurilor de restructurare, creditorii sunt forțați să suporte integral pierderile financiare generate de restructurare. Această prevedere poate duce la **creșterea costurilor generale ale creditelor** pentru toți consumatorii, pentru a compensa riscurile adiționale asumate de creditorii. De asemenea, această restricție descurajează creditorii să ofere soluții flexibile de restructurare, fiind nevoiți să recupereze pierderile în alte moduri.

Recomandare:

Pentru a proteja echilibrul contractual dintre părțile implicate și pentru a evita abuzurile și confuziile, recomandăm următoarele:

1. **Excluderea propunerii privind obligativitatea restructurării creditelor:** În forma actuală, propunerea introduce obligații disproporționate pentru creditorii, care nu sunt justificate de necesitatea echilibrului contractual. Măsurile de restructurare ar trebui să fie negociate liber între părți, în funcție de circumstanțele specifice fiecărui caz.

2. **Clarificarea dreptului creditorului de a alege măsurile de restructurare:** În cazul în care se decide menținerea propunerii legislative, este esențial ca legea să specifice că **creditorul are libertatea de a selecta măsura de restructurare** pe care o consideră adecvată, luând în considerare propriile interese economice și situația debitorului.

3. **Introducerea de mecanisme pentru prevenirea abuzurilor:** Propunerea ar trebui să includă garanții care să prevină abuzurile din partea consumatorilor, precum:

- o Solicitarea de documente justificative autentice pentru demonstrarea situațiilor care impun restructurarea (deces, șomaj, pierdere de venituri etc.).
- o Verificarea obiectivă a modificărilor veniturilor declarate, pentru a preveni declarațiile false sau diminuările artificiale ale veniturilor.

(Art. XIV – la Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau reasigurare):

Referitor la modificările expuse la **art. 89 pct. 2)**, considerăm că este o formulare vagă, fără criterii sau condiții pentru determinarea care sunt „*informații obiective*”. Propunem excluderea.

Astfel de formulări pot da naștere la controverse juridice, întrucât autoritățile pot considera că documentele sunt incomplete sau incorecte pe baza unor interpretări stricte sau subiective, fără a oferi posibilitatea unei apărări clare pentru persoana sancționată. Aceasta poate afecta în mod negativ drepturile fundamentale ale persoanelor implicate.

În lipsa unor definiții precise ale termenilor, există riscul ca această reglementare să fie folosită abuziv de autorități.

Referitor la art. 89¹, alin. 5:

- **lit. a)** propunem reformularea sintagmei „*din tipul de asigurare*” în „*clasa de asigurare*”.
- **lit. b)** propunem excluderea sintagmei „*riscuri exclude*”, deoarece produsele de asigurare conțin riscuri acoperite, iar formularea „*riscuri exclude*” nu este proprie produselor de asigurare. Dacă s-a avut în vedere excluderile, acestea sunt reglementate de lit. d).
- **lit. c)** propunem excluderea sau reformularea sintagmei „*durata plăților*”, care nu este proprie produselor de asigurare.
- **lit. d)** propunem înlocuirea sintagmei „*pentru care nu se pot face solicitări de despăgubiri*”, care reprezintă o îngrădire a drepturilor consumatorilor de servicii de asigurare, cu sintagma „*pentru care nu se achită despăgubiri sau indemnizații de asigurare*”.
- **lit. h)** propunem excluderea sintagmei „*inclusiv data de începere și de încheiere a contractului*”, deoarece aceasta este o clauză negociabilă a contractului de asigurare și se determină prin acordul părților la încheierea contractului de asigurare.
- **lit. i)** propunem modificarea termenului „*metodă de*”, care nu este propriu rezoluțiunii contractului.

Redacția actuală a **art. 107, alin. 11** prevede că asigurătorul în al cărui nume acționează agentul de asigurare sau agentul bancassurance este responsabil față de asigurat pentru toate actele sau omisiunile agentului.

Astfel, cadrul normativ în vigoare asigură protecție deplină asiguraților în situațiile de omisiune a agentului de asigurare la încheierea contractelor de asigurare.

În aceste condiții, este total nefondată intenția autorului proiectului de a înlocui prevederile care au în reglementare oferirea de protecție asiguratului cu reglementări care descriu „răspunderea civilă, administrativă și contravențională” a asigurătorului.

În altă ordine de idei, această nouă reglementare contravine condițiilor răspunderii juridice – vinovăției făptuitorului, deoarece orice încălcare a normelor juridice atrage răspunderea juridică a făptuitorului de a suporta consecințele juridice ale faptei comise.

Menționăm că limitările actuale din **articolul 109** nu se încadrează în standardele și specificul de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări din practica europeană și cea din regiune, privind desfășurarea activității în calitate de asistent în brokeraj.

În unele țări din Uniunea Europeană, inclusiv România, asistenții în brokeraj, persoane fizice și persoane juridice activează în raport cu clienții fără aceste limitări, sub răspunderea profesională a brokerului de asigurare.

Limitările introduse prin **Legea nr. 92, art. 109**, care au intrat în vigoare la 01.01.2023 în legislația din România, se impun asistenților auxiliari persoane fizice și persoane juridice care pot activa atât sub răspunderea profesională a asigurătorului, cât și sub răspunderea brokerului.

Dorim să comunicăm că modificările legislative de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări au un impact negativ asupra intermedierei produselor de asigurări de viață, fapt despre care a fost sesizată Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare CNPF) în calitatea de autoritate de supraveghere la acel moment.

Această problemă a fost semnalată tuturor autorităților de către brokerii de asigurare, asociația brokerilor din Republica Moldova și de către CA „Grawe Carat Asigurări” S.A. În acest sens, în urma sesizărilor și recunoașterii complexității problemei, în anul 2023, CNPF a înregistrat o inițiativă de modificare a art. 109 din Legea nr. 92 prin Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (asigurarea transferului de atribuții conform Legii nr. 178/2020 pentru modificarea unor acte normative), dar în acel moment această inițiativă nu a fost acceptată pe motivul că propunerea respectivă nu ține de transferul competențelor de la CNPF la BNM. A se vedea propunerea la pagina 14 din Sinteza obiectivelor și propunerilor.

[Link către document]

<https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6525/language/ro-RO/Default.aspx>

Referitor la articolul 109, **alin. 7 din Proiect**, propunem reformularea acestuia, deoarece această reglementare contravine condițiilor răspunderii juridice – vinovăției făptuitorului, deoarece orice încălcare a normelor juridice atrage răspunderea juridică a făptuitorului de a suporta consecințele juridice ale faptei comise.

Cu înaltă considerațiune,

Mariana RUFA
Director Executiv

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: <https://msign.gov.md>

Executor: Sandra DOLGHII
Email: sandra.dolghii@eba.md
Tel. 022 907025, 069949404